

Estadística d'arxius

Sergi Mosteiro. Gabinet Tècnic

Les dades estadístiques d'arxius s'obtenen a partir de l'Estadística d'arxius que, biennalment, elabora el Departament de Cultura en el marc del Pla estadístic de Catalunya. L'estadística s'adreça als arxius amb fons històric en els quals hi ha un responsable efectiu i que tenen ordenat i reglamentat l'accés i la consulta del seu fons al servei dels investigadors, sigui quina sigui la seva dependència econòmica.

La sèrie de dades corresponent a aquesta estadística s'inicià l'any 1998. A partir de l'any 2000 s'incloueren, a més, els arxius centrals administratius de la Generalitat de Catalunya corresponents als departaments, serveis territorials, organismes autònoms i empreses públiques. L'estudi presenta les principals dades relatives a fons, infraestructura, accés i difusió, recursos humans i pressupost.

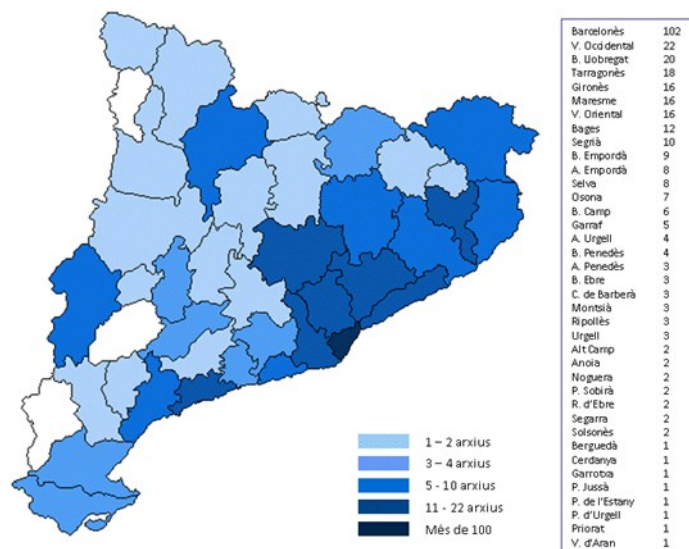
Principals indicadors

Dades identificatives	
Nombre d'arxius	323
Dades dels fons	
Metres lineals de documents	836.583
Nombre de pergamins	247.342
Nombre de fotografies	32.696.897
Nombre de documents digitalitzats	11.615.623
Nombre de documents restaurats	140.090
Metres lineals de documents eliminats	18.684
Dades d'infraestructures	
Superfície total dels arxius (m ²)	255.530
Metres lineals de dipòsits convencionals	1.048.749
Metres lineals de prestatgeries ocupades	767.243
Dades d'accés i difusió	
Documents consultats	1.870.199
Documents consultats per Internet	965.107
Nombre d'hores d'atenció al públic setmanals	8.726
Total de visitants a les activitats de difusió	364.348
Dades de recursos humans	
Nombre d'arxivers	490
Personal total dels arxius	1.064

Un arxiu per cada 23.000 habitants

L'any 2013 s'identifiquen a Catalunya 323 arxius, fet que situa la ràtio en un arxiu per poc més de 23.000 habitants. La Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, estableix que els ajuntaments dels municipis més grans de deu mil habitants disposin d'un arxiu i que aquest passi a formar part del Sistema d'Arxius de Catalunya.

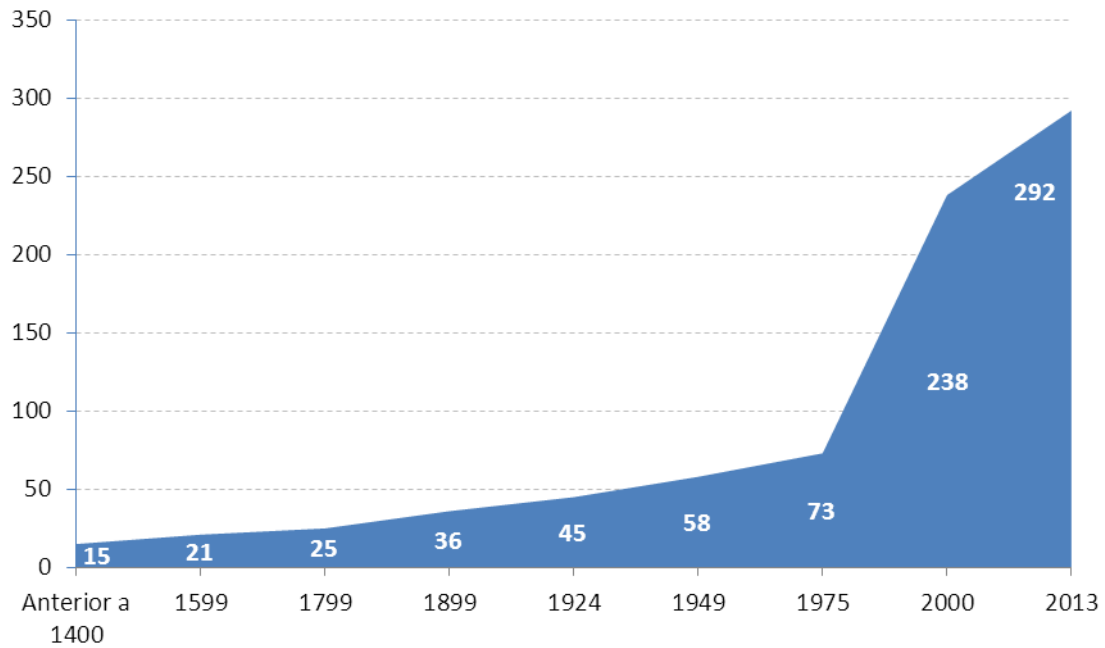
Durant el desenvolupament del treball de camp es va inaugurar l'Arxiu Comarcal de la Terra Alta —per tant, les seves dades no estan comptabilitzades—, i els de l'Alta Ribagorça i les Garrigues estan en fase de preparació de la documentació necessària per a la seva construcció.

Arxius medievals i arxius del segle XXI

Els dos arxius més antics de Catalunya —l'Arxiu Capitular de Girona i l'Arxiu Capitular de la Santa Església Catedral Basílica de Barcelona— van ser fundats al segle IX. Tot i així, la majoria dels arxius catalans es van fundar a partir de l'any 1976, amb la recuperació de les llibertats democràtiques i la necessitat de conservar, inventariar i difondre el patrimoni documental de Catalunya. De fet, entre 1976 i 2013 s'ha quadruplicat el nombre d'arxius que hi ha a Catalunya, fonamentalment mitjançant l'actuació de la Generalitat i l'Administració local.

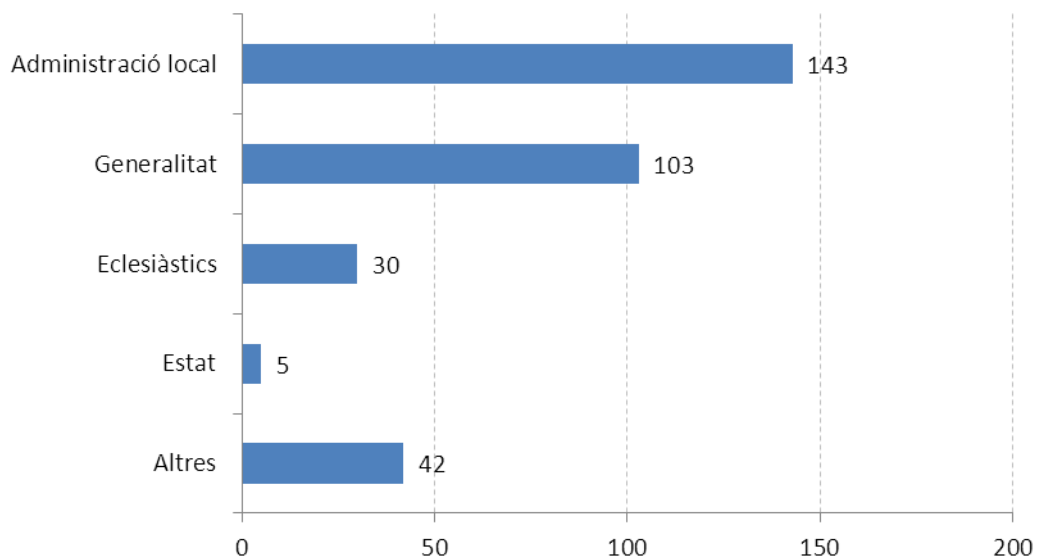
Gràfic 1. Nombre acumulat d'arxius
Per any de fundació

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*
Es desconeix l'any de fundació de 31 arxius

En aquest sentit, no resulta estrany que la titularitat dels arxius sigui eminentment pública — Administració local i Generalitat. Paral·lelament, l'*Estadística d'arxius 2013* comptabilitza 30 arxius eclesiàstics i 5 arxius estatals, així com 42 d'altres titularitats.

Gràfic 2. Nombre d'arxius
Per titularitat

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*

255.530 m² de superfície, més de 1.000 km de prestatgeries i 836 km de documentació

L'any 2013, la superfície total dels arxius era de 255.530 m², la major part ocupada pels dipòsits. A més, els arxius disposen de més de 1.000 km de prestatgeries instal·lades. Els arxius de la Generalitat i els de l'Administració local són els que major superfície i prestatgeries acumulen.

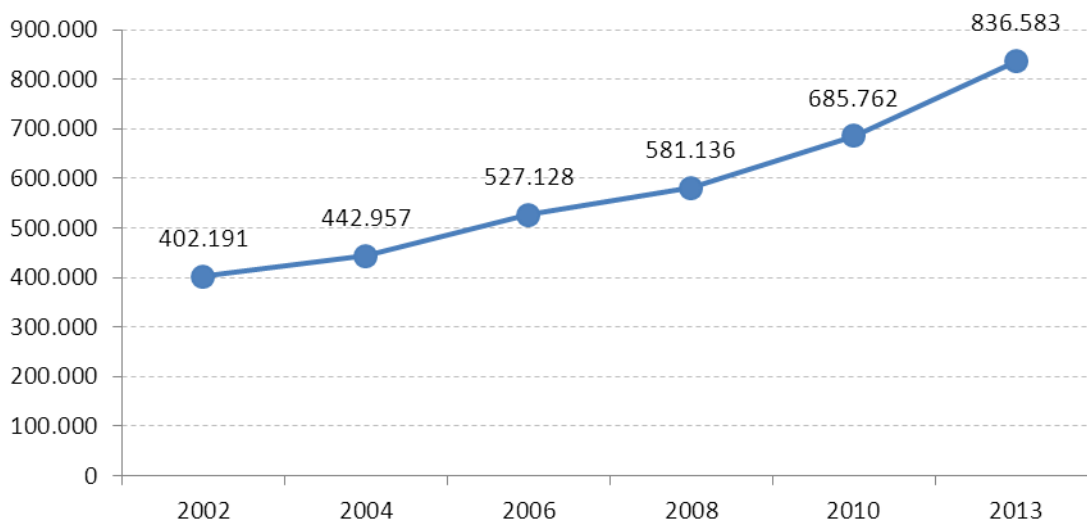
Taula 1. Indicadors d'infraestructura. Catalunya 2013

	Superfície total construïda (m ²)	Superfície dels dipòsits (m ²)	Prestatgeries instal·lades (m lineals)	Sales de consulta	Places de consulta
Generalitat	152.017	120.263	683.183	87	910
Estat	3.871	2.464	9.646	4	33
Administració local	65.427	48.940	264.775	152	1.283
Eclesiàstics	13.154	11.204	27.430	37	327
Altres	21.062	12.739	63.715	52	527
Catalunya	255.530	195.610	1.048.749	332	3.080

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*. No s'inclouen les dades de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Tota aquesta infraestructura conté 836.583 metres lineals de documentació, una xifra que no ha deixat d'augmentar any rere any. Tal i com evidencia el Gràfic 3, des de l'any 2002 s'han duplicat els metres lineals de documentació.

Gràfic 3. Metres lineals de documentació. Catalunya 2002-2013

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*. No s'inclouen les dades de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Resulta interessant veure com es distribueixen aquests metres lineals de documentació en funció de la titularitat de l'arxiu i la data de documentació. La documentació anterior al segle xx només representa un 8 % de la documentació dels arxius catalans; en el cas dels eclesiàstics, però, aquesta representa gairebé tres quartes parts de seva la documentació total.

Taula 2. Metres lineals de documentació. Catalunya 2013
Per titularitat i data de documentació

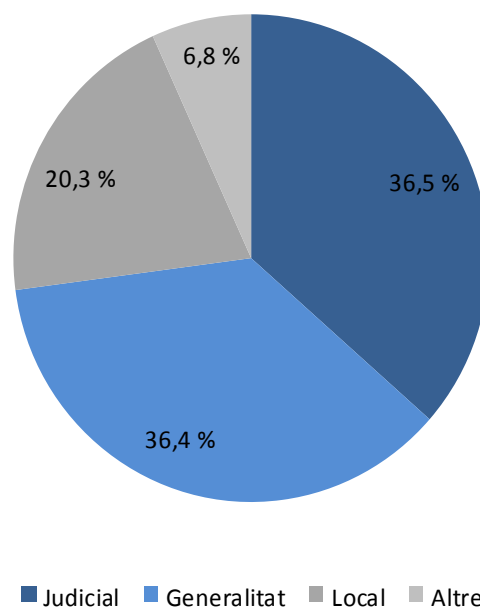
	Anteriors al segle xx		A partir del segle xx		Total	
		%		%		%
Generalitat	21.509	3,9	526.354	96,1	547.863	65,5
Estat	100	1,2	8.274	98,8	8.374	1,0
Administració local	24.548	11,7	184.976	88,3	209.524	25,0
Eclesiàstics	15.181	73,1	5.585	26,9	20.766	2,5
Altres	3.557	7,1	46.498	92,9	50.055	6,0
Catalunya	64.896	7,8	771.687	92,2	836.583	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*. No s'inclouen les dades de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Tanmateix, el nombre de documentació especial (no mesurable en metres lineals) també va en augment any rere any, i passa d'uns 29 milions d'unitats el 2010 a 35,4 milions el 2013. Com és habitual, dins d'aquesta documentació especial, són rellevants els documents fotogràfics, que representen al voltant del 92,3 % el 2013.

Durant l'any 2013 es van ingressar als arxius de Catalunya 52.131 metres lineals de documentació, concentrats principalment en fons judicials (36,5 %), de la Generalitat (36,4 %) i locals (20,3 %).

Gràfic 4. Documents ingressats als arxius. Catalunya 2013
Per grups de fons

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*. No s'inclouen les dades de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

332 sales i 3.080 places de consulta disponibles al públic i 1,6 milions de documents consultats

Els arxius catalans disposen de 3.080 places de consulta, repartides en 332 sales, el que representa, aproximadament, una mitjana de 9 places per sala. Paral·lelament, s'han atès més d'un milió de consultes —bàsicament, telemàtiques i presencials— amb una mitjana de 27,1 hores setmanals d'atenció al públic.

En aquest context, es van consultar 1.600.978 documents i es va fer un total de 461.773 reproduccions per al públic.

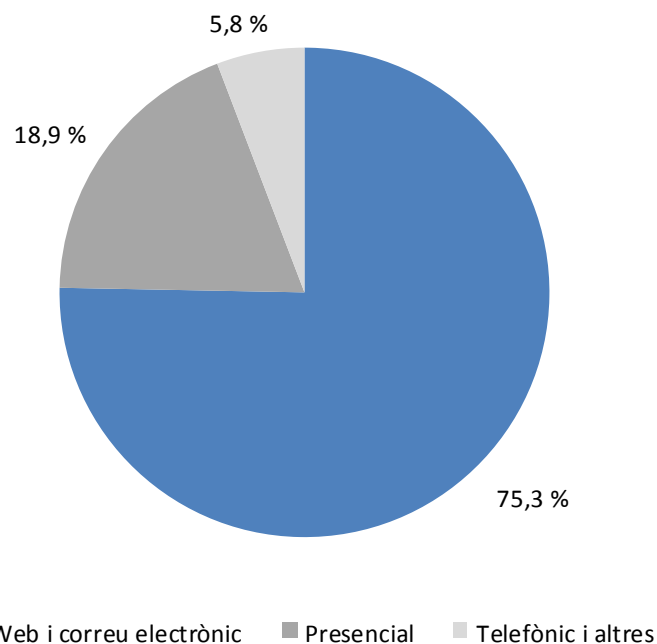
Taula 3. Indicadors d'accés als arxius. Catalunya 2013

Sales de consulta	Places de consulta	Consultes	Documents consultats	Reproduccions per al públic	Hores setmanals atenció al públic
332	3.080	1.052.464	1.600.978	461.773	27,1

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*. No s'inclouen les dades de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Tal i com s'ha indicat anteriorment, la majoria de les consultes es fan per via telemàtica (75,3 %), en detriment d'altres tipus de serveis, com els presencials o telefònics.

Gràfic 5. Serveis de referència dels arxius de Catalunya 2013
Per tipus

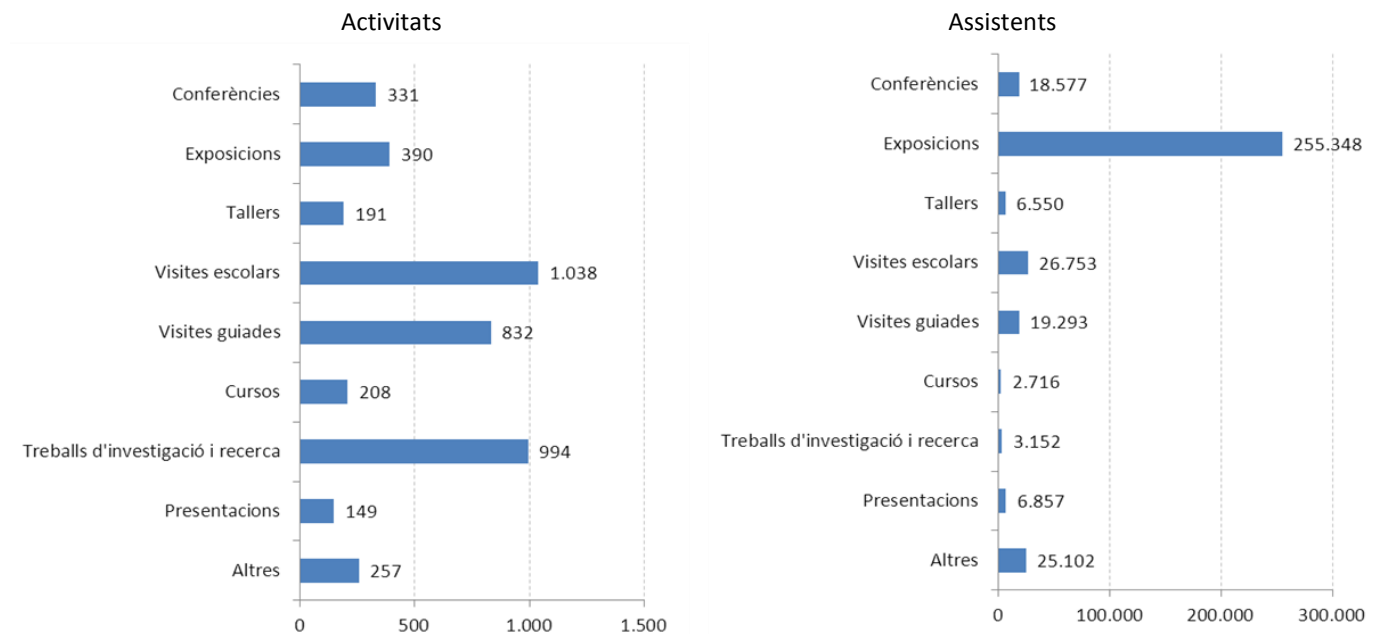

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*. No s'inclouen les dades de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

4.389 activitats de difusió i 364.348 assistents

Els arxius de Catalunya van organitzar, durant el 2013, 4.389 activitats de difusió —principalment, visites escolars i treballs d'investigació i recerca— que van aplegar 364.348 assistents, dels quals més d'un 70 % corresponen a assistents a exposicions.

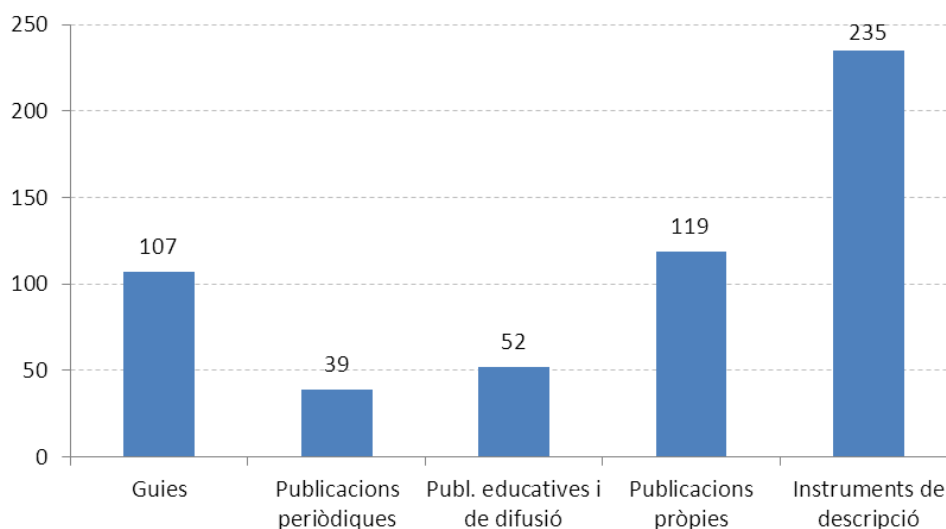
Gràfic 6. Activitats organitzades i assistents. Catalunya 2013
Per tipus d'activitat

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*. No s'inclouen les dades de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

D'altra banda, els arxius disposen dels seus propis canals de difusió. Entre aquests, destaquen especialment els instruments de descripció, així com les publicacions pròpies, seguits de les guies i les publicacions, bé periòdiques, bé educatives i de difusió.

Gràfic 7. Canals de difusió dels arxius. Catalunya 2013

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*. No s'inclouen les dades de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Personal i pressupost

El 2013 els arxius ocupaven 1.064 treballadors —un 14 % menys que el 2010—, dels quals un 58,5 % són dones i un 41,5 %, homes. De mitjana treballen als arxius 3,3 persones, tot i que hi ha diferències importants, segons la grandària dels arxius. La major part dels treballadors (42,2 %) disposen d'una titulació superior.

Taula 4. Personal dels arxius. Catalunya 2006-2013				
	2006	2008	2010	2013
Nombre de treballadors als arxius	1.131	1.104	1.230	1.064
Dones (%)	56,7	57,0	58,3	58,5
Homes (%)	42,3	43,0	41,7	41,5
Ràtio treballadors per arxiu	3,9	3,7	3,9	3,3

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*. No s'inclouen les dades de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Només 229 dels 323 arxius enquestats van respondre la pregunta relacionada amb el pressupost. Prenent com a punt de partida aquesta consideració, cal veure que la majoria dels arxius disposen d'un nivell d'ingressos i despeses per sota dels 50.000 euros; en l'extrem oposat trobem només dos arxius que superen la barrera del milió d'euros.

Taula 5. Ingressos i despeses. Catalunya 2013				
	Ingressos		Despeses	
		%		%
Fins a 5.000 €	146	63,8	92	40,2
De 5.001 a 20.000 €	28	12,2	40	17,4
De 20.001 a 50.000 €	40	17,5	51	22,3
De 50.001 a 100.000 €	4	1,7	20	8,7
De 100.001 a 500.000 €	8	3,5	21	9,2
De 500.001 a 1.000.000 €	1	0,4	3	1,3
Més d'1.000.000 €	2	0,9	2	0,9
Catalunya	229	100	229	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Estadística d'arxius 2013*

Data de publicació: Octubre de 2014

Edita: Gabinet Tècnic

ISSN: 2385-3255

Dipòsit legal: B 5700-2014

[Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/)
No adaptada de Creative Commons